

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 21.2.2019
COM(2019) 90 final

ANNEX

BILAGA

till

förslag till RÅDETS BESLUT

**om ingående av statusavtalet mellan Europeiska unionen och Montenegro om åtgärder
som genomförs av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrå i Montenegro**

BILAGA

STATUSAVTAL

**mellan Europeiska unionen och Montenegro om åtgärder som genomförs av
Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån i Montenegro**

EUROPEISKA UNIONEN

och MONTENEGRO,

nedan kallade *parterna*,

SOM BEAKTAR att situationer kan uppstå där Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (nedan kallad *byrån*) samordnar det operativa samarbetet mellan EU:s medlemsstater och Montenegro, inbegripet på Montenegros territorium,

SOM BEAKTAR att en rättslig ram i form av ett statusavtal bör upprättas för situationer där byråns enhetsmedlemmar kommer att ha verkställande befogenheter på Montenegros territorium,

SOM BEAKTAR att alla åtgärder som byrån vidtar på Montenegros territorium bör ske med fullständig respekt för de grundläggande rättigheterna,

HAR BESLUTAT ATT INGÅ FÖLJANDE AVTAL.

Artikel 1
Avtalets tillämpningsområde

1. Detta avtal ska omfatta alla aspekter som är nödvändiga för att byrån ska kunna utföra åtgärder på Montenegros territorium, vilket innebär att medlemmarna i byråns enheter har verkställande befogenheter.
2. Detta avtal ska endast gälla på Montenegros territorium eller i delar av detta.
3. Status och avgränsning enligt internationell rätt vad gäller Europeiska unionens medlemsstaters och Montenegros respektive territorier påverkas inte på något sätt varken av detta avtal eller någon åtgärd som genomförs vid dess genomförande av parterna eller på deras vägnar, däribland inrättandet av operativa planer eller deltagande i gränsöverskridande insatser.

Artikel 2
Definitioner

I detta avtal gäller följande definitioner:

- (1) *åtgärd*: en gemensam insats, en snabb gränsinsats eller en återvändandeinsats.
- (2) *gemensam insats*: en åtgärd som syftar till att motverka olaglig invandring eller gränsöverskridande brottslighet eller som syftar till att tillhandahålla ökat tekniskt och operativt bistånd vid gränsen mellan Montenegro och en medlemsstat och som vidtas på Montenegros territorium.
- (3) *snabb gränsinsats*: en åtgärd som syftar till att snabbt reagera på en situation med särskilda och oproportionella utmaningar vid gränserna mellan Montenegro och en medlemsstat och som vidtas på Montenegros territorium under en begränsad tid.
- (4) *återvändandeinsats*: en insats som samordnas av byrån med teknisk och operativ förstärkning från en eller flera medlemsstater, under vilken återvändare från en eller flera medlemsstater antingen ofrivilligt eller frivilligt återvänder till Montenegro.
- (5) *gränskontroll*: personkontroll som utförs vid en gräns uteslutande till följd av en avsikt att passera gränsen eller en faktisk gränspassage, utan hänsyn till andra skäl,

och som består av in- och utresekontroller vid gränsövergångsställen och gränsövervakning mellan gränsövervakningsställen.

- (6) *enhetsmedlem*: antingen en anställd vid byrån eller en medlem i en enhet av gränsbevakningstjänstemän och annan relevant personal från deltagande medlemsstater, inklusive gränsbevakningstjänstemän och annan relevant personal som utplacerats av medlemsstaterna till byrån för att sättas in vid en åtgärd.
- (7) *medlemsstat*: en medlemsstat i Europeiska unionen.
- (8) *hemmedlemsstat*: den medlemsstat i vilken en enhetsmedlem är gränsbevakningstjänsteman eller har en annan relevant anställning.
- (9) *personuppgifter*: all information som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person; en identifierbar person är en person som kan identifieras, direkt eller indirekt, särskilt med hänvisning till en identifierare som ett namn, ett identifikationsnummer, en lokaliseringssuppgift, onlineidentifierare eller en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet.
- (10) *deltagande medlemsstat*: en medlemsstat som deltar i åtgärden i Montenegro genom att tillhandahålla teknisk utrustning, gränsbevakningstjänstemän och annan relevant personal som utplaceras för att ingå i enheten.
- (11) *byrån*: Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån som inrättats genom förordning (EU) 2016/1624 om en europeisk gräns- och kustbevakning.

Artikel 3

Inledande av en åtgärd

1. Byrån kan lägga fram initiativet till att inleda en åtgärd för Montenegros behöriga myndigheter. Montenegros behöriga myndigheter får begära att byrån överväger att inleda en åtgärd.
2. Genomförandet av en åtgärd kräver samtycke från både de behöriga myndigheterna i Montenegro och byrån.

Artikel 4

Operativ plan

En operativ plan, som har godkänts av den eller de medlemsstater som gränsar till området för insatsen, ska avtalas för varje gemensam insats eller snabb gränsinsats. Planen ska innehålla

utförliga uppgifter om de organisatoriska och förfarandemässiga aspekterna av den gemensamma insatsen eller snabba gränsinsatsen, inklusive en beskrivning och en bedömning av situationen, det operativa ändamålet, det operationella konceptet, den typ av teknisk utrustning som ska användas, genomförandeplanen, samarbetet med andra tredjeländer, andra EU-byråer och EU-organ eller internationella organisationer, bestämmelser avseende grundläggande rättigheter inklusive skydd av personuppgifter, samordning, befäl, kontroll, kommunikations- och rapporteringssystem, organisations- och logistikåtgärder, utvärdering och ekonomiska aspekter av den gemensamma insatsen eller snabba gränsinsatsen. Utvärderingen av den gemensamma insatsen eller den snabba gränsinsatsen ska utföras gemensamt av Montenegro och byrån.

Artikel 5

Enhetsmedlemmarnas uppgifter och befogenheter

1. Enhetsmedlemmarna ska ha behörighet att utföra de uppgifter och utöva de verkställande befogenheter som krävs för gränskontroll och återvändandeinsatser.
2. Enhetsmedlemmarna ska respektera Montenegros lagar och andra författningar.
3. Enhetsmedlemmarna får endast utföra uppgifter och utöva verkställande befogenheter på Montenegros territorium med anvisningar från och, i regel, endast i närvaro av montenegrinska gränsbevakningstjänstemän eller annan berörd personal. Montenegro ska utarbeta anvisningar för enheten i enlighet med den operativa planen om så är lämpligt. Montenegro får i undantagsfall ge enhetsmedlemmar tillstånd att agera för dess räkning.

Byrån får via sin samordnare meddela Montenegro sina synpunkter på anvisningarna för enheten. Om så sker ska Montenegro beakta dessa synpunkter och rätta sig efter dem i möjligaste mån.

Om de anvisningar som getts till enheten inte är förenliga med den operativa planen ska samordnaren omedelbart underrätta byråns verkställande direktör. Den verkställande direktören får vidta lämpliga åtgärder, inbegripet att tillfälligt avbryta eller avsluta åtgärden.

4. Enhetsmedlemmarna ska bära sina egna uniformer när de utför sina uppgifter och utövar sina befogenheter. Enhetsmedlemmarna ska också bära synlig identifikation

och en blå armbindel med Europeiska unionens och byråns insignier på uniformen. För att enhetsmedlemmarna ska kunna identifiera sig för Montenegros nationella myndigheter ska de alltid bära en sådan ackrediteringshandling som avses i artikel 8.

5. Enhetsmedlemmarna får, när de utför sina uppgifter och utövar sina befogenheter, bära sådana tjänstevapen, sådan ammunition och sådan utrustning som är tillåten enligt hemmedlemsstatens nationella lagstiftning. Montenegro ska, innan enhetsmedlemmarna utplaceras, underrätta byrån om vilka tjänstevapen och vilken ammunition och utrustning som tillåts och om villkoren för deras användning.
6. Enhetsmedlemmarna ska, när de utför sina uppgifter och utövar sina befogenheter, ha rätt att använda våld, inklusive tjänstevapen, ammunition och utrustning, med Montenegros och hemmedlemsstatens tillstånd, i närvaro av Montenegros gränsbevakningstjänstemän eller annan relevant personal och i enlighet med Montenegros nationella rätt. Montenegro får tillåta enhetsmedlemmar att använda våld när Montenegros gränsbevakningstjänstemän eller annan berörd personal inte är på plats.
7. Montenegro får tillåta enhetsmedlemmar att göra sökningar i dess nationella databaser om så krävs för att uppfylla de operativa mål som anges i den operativa planen och för återvändandeinsatser. Enhetsmedlemmar ska endast söka uppgifter som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter och utöva sina befogenheter. Montenegro ska, innan enhetsmedlemmarna utplaceras, underrätta byrån om vilka nationella databaser som får användas för sökningar. Sökningarna ska ske i enlighet med Montenegros nationella dataskyddslagstiftning.

Artikel 6

Tillfälligt avbrytande eller avslutande av åtgärden

1. Byråns verkställande direktör får tillfälligt avbryta eller avsluta åtgärden, efter att ha underrättat Montenegro skriftligen, om Montenegro inte följer bestämmelserna i detta avtal eller i den operativa planen. Den verkställande direktören ska underrätta Montenegro om skälen till detta.
2. Montenegro får tillfälligt avbryta eller avsluta åtgärden, efter att ha underrättat byrån skriftligen, om byrån eller någon deltagande medlemsstat inte följer bestämmelserna i

detta avtal eller i den operativa planen. Montenegro ska underrätta byrån skriftligen om skälen till detta.

3. Montenegro eller byråns verkställande direktör får i synnerhet tillfälligt avbryta eller avsluta åtgärden om de grundläggande rättigheterna, principen om non-refoulement eller dataskyddsbestämmelserna inte respekteras.
4. Åtgärdens avslutande ska inte påverka de rättigheter och skyldigheter som härrör från tillämpningen av detta avtal eller den operativa planen före avslutandet.

Artikel 7

Enhetsmedlemmarnas privilegier och immunitet

1. De privilegier och den immunitet som beviljas byråns enhetsmedlemmar syftar till att säkerställa att de framgångsrikt kan utöva sin tjänstefunktion vid åtgärder som genomförs i enlighet med den operativa planen på Montenegros territorium.
2. Enhetsmedlemmarnas handlingar, korrespondens och egendom ska vara okränkbara, utom när det är fråga om verkställighetsåtgärder som är tillåtna enligt punkt 7.
3. Enhetsmedlemmarna ska åtnjuta immunitet mot Montenegros straffrättsliga domsrätt för alla handlingar som de utför under tjänsteutövning i samband med åtgärder som genomförs i enlighet med den operativa planen.

Om en enhetsmedlem påstås ha begått ett brott ska byråns verkställande direktör och hemmedlemsstatens behöriga myndighet omedelbart underrättas. Innan ett domstolsförfarande inleds ska byråns verkställande direktör, efter att noga ha beaktat alla synpunkter från behörig myndighet i hemmedlemsstaten och behöriga myndigheter i Montenegro, inför domstolen intyga huruvida handlingen i fråga utfördes i tjänsten i samband med åtgärder som genomfördes i enlighet med den operativa planen. I avvaktan på intygandet av byråns verkställande direktör ska byrån och hemmedlemsstaten avhålla sig från alla åtgärder som kan äventyra eventuell efterföljande straffrättslig lagföring av enhetsmedlemmen av behöriga myndigheter i Montenegro.

Om handlingen utfördes under tjänsteutövning ska det rättsliga förfarandet inte inledas. Om handlingen inte utfördes under tjänsteutövning får det rättsliga förfarandet

fortsätta. Ett intygande från byråns verkställande direktör ska vara bindande för Montenegros behöriga myndigheter. Privilegier och immunitet mot Montenegros straffrättsliga domsrätt som beviljats enhetsmedlemmar undantar dem inte från hemmedlemsstatens domsrätt.

Enhetsmedlemmarnas immunitet mot straffrättslig, civilrättslig och förvaltningsrättslig domsrätt i Montenegro får hävas av hemmedlemsstaten, i tillämpliga fall. Ett sådant hävande måste alltid vara uttryckligt.

4. Enhetsmedlemmarna ska åtnjuta immunitet mot Montenegros civilrättsliga och förvaltningsrättsliga domsrätt avseende alla handlingar som de utför under tjänsteutövning i samband med åtgärder som genomförs i enlighet med den operativa planen. Om civilrättsliga förfaranden inleds mot enhetsmedlemmar inför någon domstol i Montenegro ska byråns verkställande direktör och hemmedlemsstatens behöriga myndighet omedelbart underrättas. Innan domstolförfarandet inleds ska byråns verkställande direktör, efter att noga ha beaktat alla synpunkter från behörig myndighet i hemmedlemsstaten och behöriga myndigheter i Montenegro, inför domstolen intyga huruvida handlingen i fråga utfördes av enhetsmedlemmar i tjänsten i samband med åtgärder som genomfördes i enlighet med den operativa planen.

Om handlingen utfördes under tjänsteutövning ska det rättsliga förfarandet inte inledas. Om handlingen inte utfördes under tjänsteutövning får det rättsliga förfarandet fortsätta. Ett intygande från byråns verkställande direktör ska vara bindande för Montenegros domsrätt.

Om enhetsmedlemmar inleder ett rättsligt förfarande, utesluter detta att de åberopar immunitet mot domsrätt i fråga om varje motkrav som står i direkt samband med huvudyrkandet.

5. Med full respekt för bestämmelserna i artiklarna 7.3 och 7.4 kan Montenegros behöriga myndigheter kräva att enhetsmedlemmar som är vittnen lämnar bevis genom en redogörelse och i enlighet med de montenegrinska förfarandebestämmelserna.
6. Vid skada som orsakats av en enhetsmedlem under tjänsteutövning i samband med åtgärder som genomförs i enlighet med den operativa planen ska Montenegro vara ansvarig för eventuell skada.

Vid skada som orsakats genom grov vårdslöshet eller avsiktlig försummelse eller om en enhetsmedlem från en deltagande medlemsstat inte utförde handlingen under tjänsteutövning, får Montenegro via byråns verkställande direktör begära att ersättning ska betalas av berörd deltagande medlemsstat.

Vid skada som orsakats genom grov vårdslöshet eller avsiktlig försummelse eller om en enhetsmedlem som tillhör byråns personal inte utförde handlingen under tjänsteutövning får Montenegro begära att ersättning ska betalas av byrån.

I händelse av skada som orsakas i Montenegro på grund av force majeure ska varken Montenegro, den deltagande medlemsstaten eller byrån vara ansvariga.

7. Verkställighetsåtgärder får inte vidtas mot enhetsmedlemmar, utom i fall där ett civilrättsligt förfarande inleds mot dem som inte rör deras tjänsteutövning i samband med åtgärder som genomförs i enlighet med den operativa planen.

Enhetsmedlemmarnas egendom som av byråns verkställande direktör intygas vara nödvändig för deras tjänsteutövning får inte beslagtas för att tillgodose anspråken i en dom eller ett beslut. Vid civilrättsliga förfaranden ska enhetsmedlemmar inte underkastas några begränsningar av sin personliga frihet eller några andra tvångsåtgärder.

8. Enhetsmedlemmarnas immunitet mot Montenegros domsrätt ska inte undanta dem från respektive hemmedlemsstaters domsrätt.
9. Enhetsmedlemmarna ska vara undantagna från de socialförsäkringsbestämmelser som eventuellt gäller i Montenegro, vad gäller tjänster utförda för byrån.
10. Enhetsmedlemmarna ska i Montenegro vara befriade från all slags beskattning av lön och ersättningar som utbetalas till dem av byrån eller hemmedlemsstaterna samt av alla inkomster som inte härrör från Montenegro.
11. Montenegro ska, i överensstämmelse med de lagar och förordningar som den kan komma att anta, meddela införseltillstånd beträffande artiklar avsedda för medlemmarnas personliga bruk och medge befrielse från alla andra tullar, skatter och liknande avgifter än sådana som tas ut för artiklarna för lagring, transport och likartade tjänster. Montenegro ska även medge export av sådana artiklar.

12. Enhetsmedlemmarnas personliga bagage får endast inspekteras i fall av berättigade misstankar om att det innehåller artiklar som inte är avsedda för medlemmarnas personliga bruk eller artiklar som inte får införas eller utföras enligt lag eller är underkastade Montenegros karantänföreskrifter. Inspektion av sådant personligt bagage får företas endast i närvaro av den eller de berörda enhetsmedlemmarna eller en bemyndigad företrädare för byrån.

Artikel 8

Ackrediteringshandling

1. Byrån ska, i samarbete med Montenegro, utfärda en handling på det montenegrinska språket och på de officiella språken vid Europeiska unionens institutioner för varje medlem i enheten för att de ska kunna styrka sin identitet vid de nationella myndigheterna i Montenegro och som ett bevis på innehavarens rätt att utföra de uppgifter och utöva de befogenheter som avses i artikel 5 i detta avtal och i den operativa planen. Handlingen ska innehålla följande information om medlemmen: namn och medborgarskap, grad eller yrkestitel, ett nytaget digitalt foto samt information om de uppgifter som medlemmen får utföra under sin utplacering.
2. Ackrediteringshandlingen ger, tillsammans med en giltig resehandling, enhetsmedlemmen rätt att resa in i Montenegro utan visering eller förhandsgodkännande.
3. Ackrediteringshandlingen ska återlämnas till byrån när åtgärden är avslutad.

Artikel 9

Grundläggande rättigheter

1. Enhetsmedlemmar ska, när de utför sina uppgifter och utövar sina befogenheter, till fullo respektera de grundläggande rättigheterna och friheterna, däribland rätten att få tillträde till asylförfaranden, principerna om mänsklig värdighet, förbudet mot tortyr samt omänsklig eller förnedrande behandling, rätten till frihet, principen om non-refoulement, förbudet mot kollektiva utvisningar, barnets rättigheter och rätten till

respekt för privat- och familjelivet. När de utför sina uppgifter och utövar sina befogenheter får de inte godtyckligt diskriminera personer på några grunder, inklusive kön, ras eller etnisk tillhörighet, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder, sexuell läggning eller könsidentitet. Alla åtgärder som strider mot de grundläggande rättigheterna och friheterna och som enhetsmedlemmarna vidtar när de utför sina uppgifter och utövar sina befogenheter ska stå i proportion till de mål som eftersträvas genom sådana åtgärder och respektera kärnan i de grundläggande rättigheterna och friheterna.

2. Varje part ska ha ett system för klagomål för att hantera påstådda brott mot de grundläggande rättigheterna som begåtts av personalen under tjänsteutövning i samband med en gemensam insats, snabb gränsinsats eller återvändandeinsats som utförts inom ramen för detta avtal.

Artikel 10

Behandling av personuppgifter

1. Behandling av personuppgifter som utförs av enhetsmedlemmar ska endast ske när det är nödvändigt för utförandet av deras uppdrag och utövandet av deras befogenheter vid genomförandet av detta avtal av Montenegro, byrån eller deltagande medlemsstater.
2. Behandling av personuppgifter som utförs av Montenegro ska omfattas av detta lands nationella lagstiftning.
3. Behandling av personuppgifter som utförs av byrån och den eller de deltagande medlemsstaterna, inklusive vid överföring av personuppgifter till Montenegro, ska omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter, Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, rådets rambeslut 2008/977/RIF av den 27 november 2008 om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete och åtgärder som byrån vidtagit för

tillämpning av förordning (EG) nr 45/2001 i enlighet med artikel 45.2 i förordning (EU) 2016/1624.

4. Om behandlingen inbegriper överföring av personuppgifter ska medlemsstaterna och byrån, när de överför personuppgifter till Montenegro, ange eventuella allmänna eller specifika begränsningar av åtkomst till eller användning av dem, inbegripet vad avser överföring, radering eller förstörelse av dem. Om behovet av sådana begränsningar framkommer efter överföringen av personuppgifter, ska de underrätta Montenegro därom.
5. Personuppgifter som inhämtas för administrativa ändamål i samband med åtgärden får behandlas av Montenegro, byrån och de deltagande medlemsstaterna i överensstämmelse med tillämplig dataskyddslagstiftning.
6. Byrån, Montenegro och de deltagande medlemsstaterna ska utarbeta en gemensam rapport om tillämpningen av punkterna 1–5 i denna artikel när varje åtgärd är avslutad. Rapporten ska skickas till byråns ombud för grundläggande rättigheter och byråns dataskyddsombud. De ska sedan rapportera till byråns verkställande direktör.

Artikel 11

Tvister och tolkning

1. Alla frågor som uppstår i samband med tillämpningen av detta avtal ska granskas gemensamt av Montenegros behöriga myndigheter samt företrädare för byrån, som ska samråda med den medlemsstat eller de medlemsstater som gränsar till Montenegro.
2. I avsaknad av tidigare biläggande ska tvister som gäller tolkning eller tillämpning av detta avtal lösas uteslutande genom förhandlingar mellan Montenegro och Europeiska kommissionen, som ska samråda med samtliga medlemsstater som gränsar till tredjelandet.

Artikel 12

Ikraftträdande, varaktighet, tillfälligt upphävande och uppsägning av avtalet

1. Detta avtal ska godkännas av parterna i enlighet med deras egna interna rättsliga förfaranden.
2. Detta avtal ska träda i kraft den första dagen i den andra månad som följer på den dag då parterna har anmält till varandra genom diplomatiska kanaler att de interna rättsliga förfaranden som avses i punkt 1 har slutförts.
3. Detta avtal ska ingås på obestämd tid.
4. Detta avtal kan sägas upp eller tillfälligt upphävas genom skriftlig överenskommelse mellan parterna eller ensidigt av endera parten. I det senare fallet ska den part som önskar säga upp eller tillfälligt upphäva avtalet skriftligen anmäla detta till den andra parten genom diplomatiska kanaler. Uppsägningen ska träda i kraft den första dagen i den andra månad som följer på den månad då anmälan gjordes.
4. Anmälningar som görs i enlighet med denna artikel ska för Montenegros del sändas till inrikesministeriet och för Europeiska unionens del till generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd.

Utfärdat i den

Detta avtal är upprättat i två exemplar på det montenegrinska språket och på Europeiska unionens officiella språk, vilka alla texter är lika giltiga.

I händelse av bristande överensstämmelse mellan giltiga språkversioner ska den engelskspråkiga versionen ha företräde.

Underskrifter:

GEMENSAM FÖRKLARING ANGÅENDE ISLAND, NORGE, SCHWEIZ OCH LIECHTENSTEIN

De avtalsslutande parterna noterar de nära förbindelserna mellan Europeiska unionen och Norge, Island, Schweiz och Liechtenstein, särskilt i kraft av avtalen av den 18 maj 1999 och den 26 oktober 2004 beträffande dessa länders associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket.

Det är under dessa omständigheter önskvärt att myndigheterna i Norge, Island, Schweiz och Liechtenstein, å ena sidan, och Montenegro, å andra sidan, utan dröjsmål ingår bilaterala avtal

om åtgärder som genomförs av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån i Montenegro med liknande villkor som i detta avtal.

GEMENSAM FÖRKLARING

Bägge parter är överens om att avstående från att vidta alla åtgärder som sannolikt kan äventyra värdstatens behöriga myndigheters eventuella efterföljande lagföring av en enhetsmedlem även innebär att man avstår från att aktivt underlätta att den berörda enhetsmedlemmen återvänder från Europeiska gräns- och kustbevakningsinsatsens lokaler i Montenegro till sin hemmedlemsstat, i avvaktan på intygande från byråns verkställande direktör.